

Οκτώβριος 2014

Περίληψη

Κατά το δεύτερο μισό του 2014 προβλέπεται περαιτέρω αποκλιμάκωση της ύφεσης στην κυπριακή οικονομία και ως εκ τούτου ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές) για το 2014 εκτιμάται σε -2,4%. Το τρίτο τρίμηνο του 2014 το πραγματικό ΑΕΠ προβλέπεται να συρρικνωθεί κατά 1,9% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2013. Στο τέταρτο τρίμηνο του έτους η πραγματική οικονομική δραστηριότητα υπολογίζεται να μειωθεί κατά 1,4%. Η ύφεση προβλέπεται να συνεχίσει και το 2015, ωστόσο η συρρίκνωση του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθεί σημαντικά με την πρόβλεψη για το έτος να διαμορφώνεται στο -0,4%. Το ΑΕΠ προβλέπεται να μειωθεί κατά 1,0% το πρώτο τρίμηνο του 2015 (συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2014) και κατά 0,2% τα υπόλοιπα τρίμηνα.

Οι προβλέψεις για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ το 2014 και 2015 που παρουσιάζονται σε αυτό το δελτίο είναι λιγότερο αρνητικές από τις εκτιμήσεις στο τεύχος Ιουλίου. Οι αναθεωρήσεις των προβλέψεων για ηπιότερη ύφεση οφείλονται στην περαιτέρω επιβράδυνση της συρρίκνωσης του ΑΕΠ στην Κύπρο, στο θετικό ρυθμό ανάπτυξης στην ευρωζώνη, στο σχετικά εύρωστο ρυθμό ανάπτυξης στο Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και στη συνέχιση της βελτίωσης εγχώριων προπορευόμενων δεικτών που σχετίζονται με την πραγματική δραστηριότητα και την αγορά εργασίας το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο. Άλλες πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις που συνέτειναν στην εκτίμηση λιγότερο αρνητικών προβλέψεων περιλαμβάνουν: (α) τη διατήρηση της οικονομικής εμπιστοσύνης στην Κύπρο και την ΕΕ στα επίπεδα του μακροχρόνιου μέσου όρου, (β) τις ευνοϊκές επιδόσεις των χρηματιστηριακών αγορών, (γ) περαιτέρω μειώσεις στις αποδόσεις ομολόγων χωρών της ευρωπαϊκής περιφέρειας και (δ) την ενδυνάμωση των σταθεροποιητικών τάσεων στο τραπεζικό σύστημα.

Οι προβλέψεις συνοδεύονται από κινδύνους για βαθύτερη από την προβλεπόμενη ύφεση. Οι κίνδυνοι αυτοί σχετίζονται με εγχώριους παράγοντες αλλά και με το διεθνές περιβάλλον. Συγκεκριμένα:

- Τα αυξανόμενα ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων σε συνδυασμό με καθυστερήσεις στη μεταρρύθμιση του σχετικού νομικού πλαισίου και, γενικότερα, στις πολιτικές διαχείρισής τους απειλούν την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, επιδεινώνουν τις δυσμενείς πιστωτικές συνθήκες και υποσκάπτουν την εμπιστοσύνη. Μια παρατεταμένη περίοδος δυσμενών εγχώριων χρηματοπιστωτικών συνθηκών πιθανόν να επηρεάσει την παραγωγική ικανότητα της κυπριακής οικονομίας μακροπρόθεσμα.
- Καθυστερήση στην προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και, γενικότερα, απόκλιση από δεσμεύσεις για εφαρμογή προνοιών του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες στο οικονομικό κλίμα και δυνατόν να δημιουργήσει κινδύνους για τους δημοσιονομικούς στόχους και την οικονομική δραστηριότητα.
- Περαιτέρω επιβράδυνση της ρωσικής οικονομίας σε συνδυασμό με την επιβολή κυρώσεων από την ΕΕ και την αποδυνάμωση στην ισοτιμία ρούβλι έναντι ευρώ, ίσως να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στον τομέα των διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και του τουρισμού στην Κύπρο. Επιπλέον, εξασθένιση του ρυθμού ανάπτυξης της ευρωζώνης θα επιδράσει αρνητικά στην εγχώρια δραστηριότητα.
- Αυξημένες γεωπολιτικές εντάσεις στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και ανατολικής Μεσογείου ενδεχομένως να πυροδοτήσουν αρνητικές συνέπειες στην οικονομική εμπιστοσύνη, τον τουρισμό και κατ' επέκταση στη δραστηριότητα.

Αντίθετα, ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης στο Ηνωμένο Βασίλειο σε συνδυασμό με την αποδυνάμωση του ευρώ έναντι της στερλίνας μπορεί να λειτουργήσουν θετικά για τις κυπριακές εξαγωγές, κυρίως τον τουρισμό. Η χαλαρή νομισματική πολιτική από πλευράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και ειδικότερα το πρόγραμμα αγοράς τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού αναμένεται να αυξήσει τη ρευστότητα στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα με θετικές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία. Επίσης, πιθανές επενδύσεις στους τομείς της ενέργειας και του τουρισμού θα βελτιώσουν τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές.

Οι προβλέψεις πιο πάνω παρέχουν ενδείξεις ηπιότερης ύφεσης το 2014 συγκριτικά με τη συρρίκνωση στο πραγματικό ΑΕΠ κατά 3,2% που δημοσιεύτηκε πρόσφατα από το ΔΝΤ. Για το 2015 οι προβλέψεις του ΚΟΕ δείχνουν ότι η οικονομική δραστηριότητα θα συνεχίσει να μειώνεται, με μικρότερους όμως ρυθμούς σε σχέση με το 2014. Αντίθετα, το ΔΝΤ προβλέπει μικρή αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ της τάξης του 0,4%. Αν και οι προβλέψεις για το 2015 συνοδεύονται από σχετικά μεγάλα περιθώρια στατιστικού σφάλματος, οι ενδείξεις για πιο παρατεταμένη ύφεση σχετίζονται με το διεθνές περιβάλλον (π.χ. επιβράδυνση της ανάπτυξης στην ευρωζώνη και τη Ρωσία) καθώς και με εγχώριους παράγοντες (π.χ. δυσμενείς πιστωτικές συνθήκες, ψηλά επίπεδα ιδιωτικού και δημόσιου χρέους, αυξημένη ανεργία). Παράγοντες που σχετίζονται με το διεθνές περιβάλλον αναμένεται να επιδράσουν με κάποια υστέρηση στο ΑΕΠ της Κύπρου, ενώ οι εγχώριες συνθήκες πιθανόν να προκαλέσουν πιο παρατεταμένες αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη.